

Heilig Vuur etc. Dat is bewust gebeurd, omdat hier mutatis mutandis dezelfde methoden van onderzoek gelden; alleen zou daarbij extra aandacht besteed moeten worden aan betekenis en functie van Broederschappen en Confraterniteiten (bijv. van het Allerheiligste Sacrament) die vaak, juist op dit grensgebied tussen liturgie en spiritualiteit, een grote rol hebben gespeeld in het persoonlijk en het persoonlijk en maatschappelijk leven van vele katholieken, groter in elk geval dan in de gangbare handboeken naar voren komt ²³).

- Men heeft zich wellicht verbaasd, dat hier geen desideratum is opgenomen t.a.v. de geschiedenis van de liturgische beweging in ons land. Ook dat is bewust niet gedaan, omdat het 1° vanzelfsprekend is dat dit moet gebeuren, 2° omdat die geschiedenis in grote lijnen wel bekend is en vrij gemakkelijk aangevuld kan worden ²⁴), 3° omdat De Liturgische Beweging pas echt goed op gang komt in de twintigste eeuw (De Violier wordt in 1901 gesticht en F.C. van Beukering wordt pas in 1909 pastoor in Rotterdam). Wel zou het de moeite waard zijn, meer te weten over het spreidingsgebied in Nederland van pionierstudies als van Guéranger en van de Mainzer-Kreis (Maar dat is opnieuw de vraag naar 'het katholieke boekenbezit' in de negentiende eeuw! welke bibliothecaris gaat er aan staan?).

- En tenslotte is hier niet gesproken over de liturgie van een groep katholieken die, getrouwer dan vele roomsen, hebben getracht de katholieke liturgische traditie te handhaven en die als enige, maar belangrijke afwijking, de volkstaal hebben ingevoerd (1895): de katholieken van de Oud-Bisschoppelijke Cleresie, die zozeer vergeten groep in onze vaderlandse kerktuin. Het zou te betreuren